

مفهوم و چگونگی جبران خسارتهای گروهی

(مطالعه تطبیقی در حقوق ایران و فرانسه)

علی عباس میاتی^۱

چکیده

«خسارت گروهی» اصطلاحی است که در برابر «خسارت شخصی» به کار برده می‌شود. اگر عامل زیان، خسارتی مادی یا معنوی را بر شخص و یا اشخاص معینی وارد کند، خسارت وارده، «خسارت شخصی» نامیده می‌شود. مطالبه جبران خسارات شخصی مطابق قواعد عمومی است. در این گونه خسارتهای تقصیر یا فعل عامل زیان، متوجه شخص یا اشخاص محدود و معینی می‌شود. اما «خسارت گروهی»، خسارتی است که جمع کثیری از اشخاص را به صورت مادی یا معنوی متضرر می‌کند. اشخاص متضرر در خسارات گروهی، ممکن است عده‌ای از افراد جامعه و یا کل افراد جامعه و یا جمعی از آنان که عضو انجمن‌ها، کانون‌ها، احزاب، تشکل‌ها و... هستند، باشند. بر همین اساس، زیان دیدگان خسارات گروهی، ممکن است دارای تشکل و یا فاقد تشکل باشند. در حالت نخست، ضرر بر تشکل‌هایی وارد می‌آید که دارای شخصیت حقوقی‌اند و در حالت دوم، ضرر بر جمعیت‌هایی وارد می‌آید که فاقد شخصیت حقوقی‌اند. در حقوق فرانسه، قوانین خاص و رویه قضایی جبران ضررهای جمعی اشخاص دارای تشکل را پذیرفته است. اما در حقوق ایران، قانون خاصی در خصوص جبران چنین ضررهایی به تصویب نرسیده است و در رویه قضایی هم آرائی که از آن، جواز مطالبه جبران خسارات گروهی استنباط شود، دیده نمی‌شود. این در حالی است که خسارت گروهی، خسارتی محقق و مسلم است و ضرورت دارد، برای جبران آن قواعد ویژه‌ای وضع شود.

کلیدواژه: خسارت شخصی، خسارت گروهی، خسارت مادی گروهی، خسارت معنوی گروهی، جبران خسارت گروهی.